

Kvalitetsvurdering af
Arbejdermuseet

2007

Indhold

Baggrund for kvalitetsvurderingen 2

Arbejdmuseet 4

Arbejdsgrundlag 4

Samlinger, arkiver og bibliotek 6

Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning 9

Konserverings- og bevaringsarbejde 12

Formidling 12

Bygninger og udendørsarealer 15

Inventar og materiel 15

Organisation og administration 15

Ledelse og personale 16

Økonomi 17

Sammenfatning 18

Bilag

Kulturarvsstyrelsens notat om museets registreringspraksis

Kulturarvsstyrelsens notat om museets digitale formidling

Udtalelse fra Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie om museets forskningspublikationer

Baggrund for kvalitetsvurderingen

Som led i Kulturarvsstyrelsens resultatkontrakt med Kulturministeriet for 2004-2007 skal styrelsen årligt kvalitetsvurdere et antal statsanerkendte museer. Styrelsen udvælger disse museer ud fra kriterier, der sikrer en bred repræsentation.

Arbejdermuseet var i 2006 udpeget til kvalitetsvurdering. Efter anmodning fra museet, blev vurderingen udskudt til 2007.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af Arbejdermuseet er baseret på:

- Museets besvarelse af kvalitetsvurderingsskemaet med bilag modtaget i styrelsen i løbet af april 2007. Bilagene omfatter blandt andet: Arbejdsplan ABM 2007-2010, liste over forskningspublikationer 2003-2007, 10 stk. genstandskort, "Indsamlingspolitik", Vedtægter, Personalehåndbog, Arbejdspladsvurdering, Organisationsdiagram, samt eksempler på drifts- og administrationsinstrukser.
- Drøftelse af museets forhold på grundlag af det udfyldte skema ved møde på Arbejdermuseet den 26. april 2007 med følgende deltagere:
 - o Fra Arbejdermuseet: direktør Peter Ludvigsen, økonomi- og personalechef Morten Bo Almstrup og museumsinspektør Hanne Abildgaard. Konservator Vivi Lønborg Andersen deltog i besigtigelsen af magasinet i Buddinge.
 - o Fra Kulturarvsstyrelsen: kontorchef Frank Rechendorff Møller og konsulenterne Ebbe Keld Pedersen og Jakob Hansen.
- Under besøget blev følgende lokaliteter beset: udstillings- og administrationslokaler i Rømersgade, bibliotek og arkiv i Guldbergsgade samt magasinet i Buddinge.
- Udtalelser fra Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie, Det Kunsthistoriske Faglige Råd samt dialog med Biblioteksstyrelsen, som yder tilskud til Arbejdermuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv fra Kulturministeriets andel af Tips- og Lottomidlerne til særlige biblioteker og biblioteksformål.

Den 1. jan. 2004 fusionerede Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv til én institution.

Arbejdermuseet har udtrykt forbehold overfor at lade Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv indgå i kvalitetsvurderingen. Dette er fra museets side blandt andet begrundet i, at der er tale om forskellige typer samlinger, som håndteres på forskellig vis og i forskellige systemer. Som følge af fusionen er institutionen desuden omfattet af forskellige lovkomplekser, hvilket efter museets skøn også vanskeliggør en samlet vurdering. Museet har dog fremsendt materiale, heriblandt publikationer til bedømmelse, som også angår bibliotek og arkiv.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering omfatter primært museet i forhold til museumsloven, hvorfor Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv ikke umiddelbart indgår i kvalitetsvurderingen. I det omfang

kvalitetsvurderingen i nogle tilfælde alligevel beskæftiger sig særskilt med Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv og hvor der anlægges en helhedsbetragtning på den samlede institution, vil dette fremgå.

Arbejdermuseet

Arbejdermuseet er et statsanerkendt kulturhistorisk museum efter museumslovens §15 og 16 med følgende ansvarsområder, der som noget særligt også omfatter et kunsthistorisk fokus:

Institutionens opgave er - ud fra historiske, kulturhistoriske og kunsthistoriske perspektiver at indsamle, bevare, forske i og formidle såvel arbejderklassens liv som arbejderbevægelsens virke i alle dens forgreninger.

Med en bredt anlagt forskning som grundlag skal institutionen indsamle genstande, herunder hverdagsgenstande, kunstværker, arkivalier, fotos samt andre former for dokumentation, som gennem udstillinger, publikationer og anden formidling kan vise arbejderbevægelsens historie, arbejderens levevilkår, herunder dagligliv, boligforhold, arbejdsforhold og organisationsforhold, organisationernes virke og historie samt andre sider af arbejderklassens liv, således at der skabes et alsidigt og dækkende billede af arbejderens og deres organisationers forhold op til nutiden.

Museet er landsdækkende specialmuseum for arbejderhistorie og arbejderkultur. Arkivet er landsdækkende arkiv for organisationer og personer i dansk arbejderbevægelse. Biblioteket er forskningsbibliotek for dansk og udenlandsk litteratur om arbejderbevægelsen og arbejderklassen.

(Uddrag af Vedtægter for Fonden Arbejdermuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, § 2, dateret 19. april 2006)

Arbejdermuseet er en selvejende institution med hjemsted i Københavns Kommune og LO som hovedtilskudsyder.

Museumsleder: Peter Ludvigsen.

Bestyrelsesformand: Harald Børsting

Bestyrelsesmedlemmer ved kvalitetsvurderingens gennemførelse:

Harald Børsting, LO (formand); Kaj Olsen, Dansk Funktionær Forbund; John Höppner Larsen, 3F; Thorkild E. Jensen, Dansk Metal; Susanne Westhausen, Det Kooperative Fællesforbund; Karin Bancsi, HK Danmark; Erik Strange Petersen, Selskabet f. Forskning i Arbejderbevægelsens Historie; Mogens Jensen, Socialdemokratiet; Ole Sohn, Socialistisk Folkeparti; Johan P. Noack, Statens Arkiver; Jens Thorhauge, Biblioteksstyrelsen; Lars Gaardhøj, Københavns Kommune/Fagligt Internationalt Center; Annette Vasström, Nationalmuseet; Preben Sørensen, Arbejdermuseets Venner, Ole Hyldtoft; Københavns Universitet. Medarbejderrepræsentanter: Preben Sørensen, Jacob Bjerring-Hansen

Arbejdsgrundlag

Arbejdermuseet blev stiftet den 14. april 1982 på initiativ af en gruppe borgere på Nørrebro, undervisere fra den daværende LOs Landsskole samt medarbejdere ved Nationalmuseet og Københavns Bymuseum. Ved stiftelsen overtog museet ejerskabet af Arbejdernes Forsamlingsbygning i Rømersgade.

Arbejdermuseet åbnede for offentligheden i 1983 og blev statsanerkendt i 1984 med hovedstadsområdet som geografisk virkeområde. I 1992 godkendte Kulturministeriet, at den geografiske afgrænsning bortfaldt, idet det samtidig forudsattes, at museets indsamling og undersøgelser sker i samarbejde med andre museale institutioner i Danmark.

Museet fusionerede pr. 1. jan. 2004 med Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv med de rettigheder og forpligtelser, som på sammenlægningstidspunktet påhvilede hver af de to institutioner.

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv blev stiftet i 1909 og fik første gang tildelt tilskud fra staten i 1952 med en anbefaling fra det daværende Rigsbibliotekarembede (den nuværende Biblioteksstyrelse). I 1983 blev Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv anerkendt som forskningsbibliotek og modtog statslig tilskud på finansloven frem til 2001. Herefter er det årlige statslige tilskud tildelt fra Kulturministeriets andel i Tips- og lottomidlerne efter indstilling fra Biblioteksstyrelsen.

Biblioteket har forpligtelser i henhold til §13 stk. 2 og 3 i Lov om biblioteksvirksomhed, hvorefter biblioteket er forpligtet til at deltage i bibliotekernes lånesamarbejde og til at stille materialer til rådighed for udlån og studier.

Arkivet er ikke under nogen lov, men på baggrund af det statslige tilskud og Loven om biblioteksvirksomhed har arkivet tradition for at stille arkivalier til rådighed for offentligheden.

Visioner, mål og satsningsområder

Museet arbejder efter en vision om at skabe en arbejderhistorisk attraktion af internationalt format, der tilbyder de besøgende størst mulig oplevelse af og indsigt i arbejderklassens historie, kulturhistorie og kunsthistorie. Samtidig skal museet sikre en samlet bevaring af denne historie og bevidstheden om dens betydning for samfundsudviklingen.

Museet har blandt andet opstillet følgende operationelle mål for sin virksomhed:

- at opnå 125.000 brugere af den samlede ABM-institution.
- at give fri adgang for alle medlemmer af de tre hovedorganisationer i Danmark (LO, AC, FTF) mod forbundsbetaling (1.- kr. pr. medlem).
- at gøre Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv til bibliotek og arkiv for alle de 3 hovedorganisationer i Danmark (LO, AC, FTF).
- at formulere en samlet prioriteret bevaringsplan.

Museet har defineret fire overordnede satsningsområder indenfor arbejderhistorie og arbejderkultur:

- Industrierarbejde
- Kommunismen i Danmark
- Arbejderbevægelsen og kunsten
- Velfærdsstatens arbejderhistorie

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museet arbejder struktureret og strategisk med styringen af institutionen.

Samarbejder og medlemskaber

Museet er medlem (og medstifter) af Foreningen af Specialmuseer i Danmark (FSD), hvor direktøren aktuelt har formandsposten. Museet er ikke medlem af Organisationen Danske Museer.

Museet er blandt andet medlem af Skandinavisk Museumsforbund, Nordisk Konservatorforbund, Dansk ICOM (International Council of Museums), Arbejdernes Kunstforening samt Industri-, Dragt-, og Boligpuljer.

Museet deltager i Danske Turistattraktioner (DTA) og Organisationen Danske Attraktioner (ODA). Medlemskaberne indebærer blandt andet erfaringsudveksling med mere kommercielt drevne attraktionsinstitutioner. Samarbejdsrelationerne er ifølge museets egen vurdering medvirkende til at udfordre museets selvpfattelse og generere udvikling af museets organisation. Museet er desuden medlem af Foreningen Tilgængelighed for Alle, der administrerer en mærkningsordning for kvalitet i tilgængelighedsforhold.

Museet er repræsenteret i bestyrelserne for ICOM, DTA, ODA, Nordisk Konservatorforbund og Arbejdernes Kunstforening.

Museet har gennemført en række samarbejder med andre museer, og har været en af de drivende kræfter i danske museers tiltagende fokus på industrisamfundets kulturarv.

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at museet, blandt andet via sin deltagelse i DTA og ODA, har fokus på museet som virksomhed og løbende måler udbytte og kvalitet af museets initiativer gennem deltagelse i mærkningsordninger og erfaringsudveksling.

Internationale samarbejder og netværk

Arbejdermuseet har en række internationale netværksrelationer, som blandt andet har ført til udstillingssamarbejder, produktionsfællesskaber og erfaringsudveksling.

De internationale relationer foregår i høj grad via engagement i følgende organisationer: The International Committee for Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH), International Council of Museums (ICOM) og en række komiteer under ICOM, The International Association of Labour Museums (WORKLAB), The International Association of Labour History Institutions (IALHI), European Association of History Museums (EUROCLIO), Migration, Work and Identity (Culture 2000), Mimex (Socrates), Flexicurity (Culture 2007), European Museum Forum, The Best in Heritage.

Museet har oprettet og er fungerende formand for WORKLAB.

Kulturarvsstyrelsen påskønner museets store internationale engagement med et veludbygget netværk af internationale kontakter og samarbejdspartnere. Museet bør dog være opmærksom på, at de betydelige medarbejderressourcer som investeres i det internationale engagementet, ikke indebærer en nedprioritering af museets kerneopgaver.

Samlinger, arkiver og bibliotek

Museets samling består af i alt 64.428 registrerede genstande fra det kulturhistoriske og kunsthistoriske område. Samlingen belyser primært arbejderklassens liv, men dokumenterer desuden arbejderbevægelsens historie.

Den kulturhistoriske samling består af 19.475 fotografier, dias, film, og negativer, mens diverse papirer udgør 13.684 genstande. De øvrige 25.092 kulturhistoriske genstande er i meget varierende materialer og størrelser.

Kunstsamlingen består af 6.177 genstande.

Den kulturhistoriske samling

Samlingen dækker perioden 1880 til 2006 med fokus på almindelige arbejdende menneskers hverdagsgenstande i perioden 1920 til 1970. Hele arbejderhjem fra 1920'erne, 30erne og 50erne er således dokumenterede. Den overvejende del af samlingen stammer fra hovedstadsområdet og belyser især boligformer i de Københavnske brokvarterer.

Samlingen rummer desuden værksteder, udsnit af industriarbejdspladser og samlinger af håndværktøj. Genstandene belyser livet på arbejdspladsen som helhed, såvel produktionsforholdene som de sociale relationer på arbejdspladsen. De seneste år er der i indsamlingen prioriteret genstande som også viser udviklingen i industriarbejdet.

En del af samlingen omfatter genstande med relation til fagbevægelsens historie, eksempelvis faner, strejkesymboler og støttemærker. Museet karakteriserer disse genstande som enestående, da de er uerstattelige, hvorfor de også er efterspurgt af andre museer til udstillingsformål.

Museets bygningsmæssige ramme, Arbejdernes Forsamlingsbygning og museumsarkiv er i sig selv et klenodie, der indgår som en del af samlingen.

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museets kulturhistoriske samling generelt er dækkende for museets ansvarsområde.

Den kunsthistoriske samling

Samlingen rummer værker og dokumentation, som på forskellig vis er relateret til arbejderkulturer. Tyngdepunkterne er en stor samling tegninger af kunstnere tilknyttet arbejderbevægelsen og en samling af politisk og hverdagsrealistisk maleri fra tiden omkring 1930-1960. Museet vurderer, at begge samlinger af tegninger og maleri rummer værker af national betydning og at de er uden sidestykke på de danske kunstmuseer.

Museet har store samlinger af dansk arbejderpresses to centrale bladtegnere Anton Hansen og Herluf Bidstrup, der af museet karakteriseres som væsentlige og banebrydende på europæisk niveau. De væsentligste samlinger af tegninger repræsenteres af Hans Scherfig, Per Ulrich og Erling Frederiksen. Museet har også en omfattende samling grafik, som især hidrører fra Arbejdernes Kunstforenings samling,

som museet overtog i 2002.

Museet har yderst få uddeponeringer og er tilbageholdende med inddeponeringer.

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museets kunsthistoriske samling generelt er dækkende for museets ansvarsområde.

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv

Biblioteket og arkivet rummer arkivalier og litteratur tilknyttet arbejderbevægelsen, men også pjecer, løbesedler, faner og plakater. Dele af fane- og plakatsamlingen er af museal interesse, hvorfor det overvejes at indlemme disse i museumssamlingen. I den forbindelse skal der foretages en vurdering med hensyn til relevans og sjældenhed i et kulturhistorisk perspektiv samt en afstemning i forhold til eksistensen af lignende genstande på andre museer. En del af genstandene er i en tilstand, der kræver en bevaringsindsats. Museet anslår, at der i forbindelse med en fremtidig vurdering må overvejes en kraftig udskillelse.

De øvrige samlinger tilknyttet *Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv* er af så forskellig karakter og anvendelse i forhold til museumssamlingen, at museet finder det nødvendigt at opretholde et skel mellem museumsgenstande og de øvrige materialer. Bibliotekssamlingen er eksempelvis karakteriseret ved, at der løbende udskilles uaktuelle dele, og der benyttes således også forskellige systemer til at håndtere de forskellige samlinger.

Kulturarvsstyrelsen forventer, at museet påbegynder en vurdering af fane- og plakatsamlingen, som hidrører fra Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, med henblik på at de relevante genstande fra arkiv og bibliotek kan overgå til museumssamlingen eller eventuelt udskilles fra institutionens samlinger. Der skal udarbejdes en tidsplan for dette arbejde.

Registrering

Arbejdermuseet registrerer samlingerne i museumssager og med benyttelse af hovednummersystemet. Det fællesmuseale registrerings- og indberetningssystem, Regin, anvendes til al forvaltning og dokumentation af de samlinger, som er knyttet til museumspraksis. Regin blev sat i drift på museet 1. maj 2006.

Der skønnes at være et registreringsefterslæb på 7500 genstande, hvilket svarer til 15% af samlingen. Det anslås, at efterslæbet kan indhentes med en indsats på to årsværk.

Museet har en fast procedure for indlevering af genstande, hvor giveren udfylder en "givererklæring", så retten til genstanden overdrages til museet.

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv benytter et fælles system, Reindex, til registrering, administration og lånerbetjening. Biblioteket anvender DK5 systemet til klassifikation, og katalogisering foregår i formatet danMark2.

Kulturarvsstyrelsen noterer med tilfredshed, at museet har en god praksis for registrering, og det bemærkes at museet er pænt repræsenteret i centralregisteret Museernes Samlinger. Styrelsen finder det dog problematisk, at museet har et registreringsefterslæb på 7500 genstande, som er svarende til en arbejdsindsats på to årsværk. Museet skal udarbejde en tidsplan for indhentning af registreringsefterslæbet på 7500 genstande. Hertil kommer et par mindre bemærkninger i vedlagte notat om museets registrering, som museet bør være opmærksom på.

Arkiv og bibliotek

I forbindelse med fusionen mellem Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv er museet blevet indehaver af et meget omfattende arkiv på 6-7 hyldekilometer. Arkivet er Danmarks centrale arkiv for arbejderbevægelsens organisationer og personligheder. Arkivet dækker såvel hovedorganisationen LO, de landsdækkende fagforbund, fagforeninger og klubber samt de traditionelle arbejderpartier S, SF, VS og DKP. Personarkivdelen rummer arkivalier fra ministre, politikere, fagforeningsfolk og kulturpersonligheder.

Arkivet er fysisk placeret i Guldbergsgade sammen med biblioteket.

Efter fusionen lod man museets daværende bibliotek indgå i det mere omfattende Arbejderbevægelsens Bibliotek, som er en del af det danske forskningsbibliotekssystem. Biblioteket anskaffer og udlåner litteratur om den danske og udenlandske arbejderbevægelse. Der indsamles desuden materialer som eksempelvis pjecer, løbesedler og plakater, som kan belyse den danske arbejderhistorie.

Bøger og tidsskrifter kan bestilles online eller ved henvendelse og afhentes på museet i Rømersgade. Arkivalierne er offentligt tilgængelige på museets læsesal efter aftale.

I 2006 fik 315 brugere adgang til arkivet, og ansøgerne anvendte 2.939 arkivenheder. Biblioteket havde samme år 2.006 brugere og lånere i læsesal og bibliotek, og der blev samlet udlånt 12.726 bøger og tidsskrifter. Antallet af arkivadgange og udlån er stigende.

Det omfattende arkiv og bibliotek er en værdifuld ressource for museets arbejde, hvorfor der også før fusionen eksisterede et ganske tæt samarbejde mellem de daværende institutioner.

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på museets sammenlægning med Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv og forventer, at museet fremover i endnu højere grad får mulighed for at udnytte og udvikle synergieffekten af sammenlægningen. Styrelsen har dog forståelse for, at en integration af institutioner i én enhed er en tids- og ressourcekrævende proces.

Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning

Indsamling

Arbejdermuseet har en nedskrevet indsamlingspolitik, som redegør for overordnede prioriteringer, satsningsområder og specifikke emner som kan repræsenteres bedre. Museet samler ind i hele landet og i særlige tilfælde i udlandet.

Hvor museet i den første tid indsamlede bredt, fokuseres der nu på skiftende satsningsområder, der fungerer som pejlemærker for indsamlingen. Satsningsområderne udpeges på baggrund af overordnede undersøgelser og har til hensigt at opbygge et materiale, der indgår i større dokumenterede sammenhænge.

De seneste år har detailhandel, migration, industriarbejdet, "kommunismen og Danmark" samt arbejderkunst været prioriterede indsamlingsområder. Frem til 2008 prioriteres satsningen på industriarbejde for at rette op på en skævhed i samlingerne, som i højere grad afspejler arbejderens liv i

fritiden end selve arbejdslivet.

På det kunsthistoriske område har museet i en årrække satset på hverdagsrealismen og den politiske kunst i efterkrigstiden.

Satsningsområdet "arbejderkunst" er nu afløst af området "Arbejderbevægelsen og kunsten" for at sætte fokus på arbejderbevægelsen som kulturpolitisk faktor.

Der er i dag et ønske om at begrænse den passive indsamling i endnu højere grad end formuleret i museets indsamlingspolitik.

Overvægten af kulturhistoriske genstande fra det københavnske område søges udlignet i forbindelse med satsningen på industriarbejdet. På kunstområdet søger museet løbende nye erhvervelser, så samlingen i højere grad kommer til at dække tiden før 1910.

Museet overvejer at udskille en række genstande, som er knyttet til småhåndværkerens selvstændige livsform og således ikke repræsenterer en arbejderlivsform. Ligeledes overvejes der udskillelse af genstande fra den store samling af arbejderklassens bohove, hvori der forekommer flere dubletter og genstande, som er ringe dokumenterede.

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på museets formulerede indsamlingspolitik, som fremmer en stram og fokuseret indsamling, der foretages på grundlag af undersøgelser og så vidt muligt med henblik på fremtidig formidling. Styrelsen noterer sig, at der er en ubalance i samlingen mellem livet i hjemmet og livet på arbejdspladsen, som museet arbejder på at rette op.

Styrelsen noterer sig, at museet i sine fremtidige prioriteringer på det kunsthistoriske område finder det nødvendigt at redde truede værkgrupper, som ikke er en del af samlingen. Styrelsen anbefaler, at der lægges en plan dette arbejde. I forbindelse med indsamling af værker, som er underrepræsenterede i museets kunstsamling, henstiller styrelsen til, at der koordineres med de relevante kunstmuseer.

Kulturarvsstyrelsen stiller sig positivt til en udskillelse af genstande fra samlingerne. Er der tale om et mindre antal genstande, kan styrelsen tage stilling hertil administrativt på grundlag af lister over genstandene inddelt i grupper efter deres art. En større udskillelse forudsætter besøg af styrelsen, som oversigtligt vil gennemgå genstandene og sammen med museet træffe aftale om kassation. På styrelsens hjemmeside findes en vejledning om udskillelse og kassation.

Undersøgelser- og forskningsprojekter

Siden 2003 har Arbejdermuseets undersøgelses- og forskningsprojekter været fokuseret på industriarbejdets historie, mens projekter fra tidligere satsningsområder er videreført og afsluttet.

Museet har i perioden bidraget til udpegningen af industrielle kulturmiljøer. I forlængelse af projektets rapport arbejdes der videre med en planlagt dokumentation, indsamling Carlsbergs bygninger.

"Industriarbejdet" er et integreret forsknings-, dokumentations-, indsamlings- og formidlingsprojekt, som i 2007 munder ud i en ny basisudstilling og publikation. Projektet udspringer af det faktum, at arbejdslivet har fyldt forholdsvis lidt i museets faste udstillinger. En undersøgelse i projektet er gennemført i samarbejde med Struer Museum.

”Industriens billeder” er et forskningsprojekt i to etaper, hvor man først har kortlagt det uopdyrkede område, ”industrisamfundet og kunsten” samt etableret samarbejde med kunstmuseer. Derefter er hovedprojektet ”Industriens billeder” gennemført med det formål at afdække industrisamfundets spor i dansk kunst, i samarbejde med Nordjyllands Kunstmuseum. Projektet har resulteret i en publikation og særudstillinger på begge museer.

Museet har siden 2006 deltaget i opbygningen af et tværfagligt nordisk-baltisk museumsnetværk Industry and Modernism Museum Network (IMMN), hvor man har etableret samarbejde om sammenhænge mellem den industrielle udvikling og det moderne formsprog i efterkrigstiden. Projektet resulterer blandt andet i en vandredstilling, som åbner i Danmark i 2007.

Inden for de seneste fire år er følgende øvrige projekter mundet ud i publikationer og udstillinger:

- undersøgelse af museets egen lokalitet, den fredede Arbejdernes Forsamlingsbygning.
- projekt om børnearbejde.
- undersøgelse af tegneren Hans Bidstrups liv og værk.
- undersøgelse af Hans Scherfigs indsats som billedkunstner, i samarbejde med Sophienholm.
- undersøgelse af kunstneren Per Ulrichs livslange optagethed af hverdags- og arbejdsliv.
- påbegyndt projekt om Arbejdernes Kunstforenings historie.

Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie har vurderet museets forskningspublikationer for 2003-07 og fremhæver især museets betydelige indsats omkring undersøgelser af industrikultur. Publikationerne vurderes i det store hele som velskrevne, med velunderbyggede teser og bærende præg af god forskningsskik.

Rådet påpeger imidlertid også, at flere af de foreliggende artikler, til trods for deres øvrige kvaliteter, i højere grad må karakteriseres som formidling og præsentation end som forskning.

Det faglige råd anviser desuden, hvordan museet kunne dreje forskningens fokus væk fra et forholdsvis begrænset univers og anlægge en mere offensiv forskningsstrategi. Strategien kunne være, at museet i højere grad forholder genstandsfeltet ”arbejderen og arbejderbevægelsens institutioner” til de seneste årtiers gennemgribende forandringer af det danske samfund, hvor arbejderbevægelsen har mistet indflydelse, og hvor brugen af begrebet ”arbejder” er aftaget i almindelig sprogbrug.

Det Kunsthistoriske Faglige Råd har på baggrund af de indsendte kunsthistoriske forskningspublikationer vurderet, at museet formidler vigtig ny forskning på centrale områder indenfor museets virkeområde.

Publikationerne er ifølge rådet baseret på særdeles kompetent kunsthistorisk forskning, og det fremhæves at museets forskningsindsats i forbindelse med ”Industriens billeder” udgør et vægtigt stykke anvendt forskning på et område, der er forsømt i den autoriserede danske kunsthistorie.

Rådet opfordrer museet til at fortsætte forskningsindsatsen og hilser en yderligere understregning af den kunsthistoriske metode indskrevet i kulturhistorisk kontekst velkommen.

Kulturarvsstyrelsen anerkender, at museet – sideløbende med de øvrige forskningsprojekter – har gennemført omfattende

undersøgelser om industrisamfundets kulturhistorie, der åbner nye områder i museets virkefelt om arbejdslivet og som blotlægger ny viden om industrisamfundets kulturarv i både den kultur- og kunsthistoriske kontekst.

Museets satsning på industriarbejdets historie er baseret på en erkendelse af, at dette område hidtil har fyldt for lidt i museets formidling. Kulturarvsstyrelsen kan med tilfredshed konstatere, at man har benyttet Industriklutturens år som anledning til at ændre det forhold.

Det er positivt, at museet har gennemført flere projekter i samarbejde med andre museer, og Kulturarvsstyrelsen anbefaler at museet fortsætter denne praksis. Styrelsen anerkender, at museet indgår i en række nationale og internationale netværk, som er relateret til forskning og som resulterer i publikationer og formidling. Styrelsen anbefaler, at museet overvejer balancen mellem de ressourcer, som afsættes til netværksrelationer, formidling og forskning med henblik på muligheden for at styrke forskningsindsatsen.

Kulturarvsstyrelsen finder det relevant, at museet overvejer mulighederne for at udvide forskningens genstandsfelt, som Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie anbefaler. Rådet peger på, at museet kan anlægge en mere offensiv forskningsstrategi, der i højere grad forholder genstandsfeltet "arbejderen og arbejderbevægelsens institutioner" til de seneste årtiers forandring af det danske samfund. Et øget fokus på aktuelle forandringer i samfundet kunne bidrage til museets formulerede målsætning om at levere forskningsbaseret formidling, der har gennemslagskraft og kan skabe debat.

Konserverings- og bevaringsarbejde

Museet vurderer, at samlingen er i god stand, selvom der generelt er behov for en rensning af genstande og en egentlig konservering af enkelte genstandsgrupper.

Der rådes over magasiner fordelt i tre forskellige bygninger på Nørrebrogade og Rømersgade i København samt på Telefonvej i Buddinge. På sigt er der et pladsproblem for billedmagasinet på Nørrebrogade. Fjernmagasinet i Buddinge er ikke optimalt, da der løber mange elkabler og især vandværer på det lave loft, hvilket udgør en trussel for samlingen i form af risiko for vandskader i magasinet.

Museet er tilknyttet Fælleskonserveringen for kunstmuseer og har sin egen kulturhistoriske konserveringstekniker med værksted på 70 m².

Museet har ønske om at højne bevaringsindsatsen, som ikke har de fornødne ressourcer. Der udarbejdes i de kommende år en bevaringsplan for samlingerne og muligheden for at udskille mindre væsentlige dele.

Museet har egen konservator, som fører løbende tilsyn med samlingen.

Kulturarvsstyrelsen opfordrer museet til at være opmærksom på mulighederne for at forbedre de bygningsmæssige forhold, som danner ramme om samlingen i fjernmagasinet i Buddinge. Styrelsen finder det positivt, at museet i de kommende år udarbejder en bevaringsplan.

Formidling

Museets overordnede strategi er at tilvejebringe formidling med en kvalitet, der kan skabe gennemslagskraft og debat. Udstillinger er den foretrukne formidlingsform, hvor der sættes på at præsentere en årlig

særudstilling, som er baseret på egen forsknings- og ideudvikling samt 1-2 udstillinger med mere begrænset ambitionsniveau. De faste udstillinger justeres og opdateres løbende.

Museet henvender sig til en differentieret gruppe af borgere, eksempelvis indvandrere og flygtninge, børn fra belastede områder, skolebørn og studerende. Ligesom der anvendes varierede former for formidling fra udstilling og undervisningsmateriale over byvandring til internetformidling.

Kulturarvsstyrelsen konstaterer, at museet har en klar strategi for sin formidlingsindsats, og det er prisværdigt at museet forsøger at imødekomme en bred vifte af målgrupper.

Udstillinger

De faste udstillinger dækker i høj grad museets ansvarsområde og repræsenterer de væsentligste dele af samlingerne. Der arbejdes på at brede udstillingerne ud til i højere grad at afspejle arbejdernes fulde virke ved at udvide formidlingen af industriarbejdet og formidling af museets historiemættede bygninger. Der er ikke optimal plads til at udstille kunstsamlingen permanent, ligesom begrænsningerne i museets lokaleforhold i nogen grad vanskeliggør udstilling af arbejdsliv i autentisk skala.

Museets udstillinger er generelt tæt knyttet til de undersøgelser, indsamlinger og netværkssamarbejder, som museet deltager i.

De seneste fire år har museet haft følgende særudstillinger:

2003: "Crossing Borders", "En arbejderfamilies kunstsamling".

2004: "Herluf Bidstrup. Satire og humor", "Jordens arbejdere".

2005: "Hans Scherfig 100 år", De seneste fire år, "Børnearbejde – en udstilling om 1900-tallets børn og arbejde, "Christian Danskers kunst".

2006: "Per Ulrich: Verdensbilleder", "Robert Capa: Historiens ansigter", "Jørgen Kählers kunst".

2007: "Industriens billeder".

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på museets arbejde med at udvide formidlingen af arbejdernes virke og museets bygninger.

Undervisning

Museet besøges årligt ca. 10.000 elever fra folkeskole, gymnasiet, HF og VUC, der modtager undervisning i forbindelse med udstillinger. Som noget nyt er man også begyndt at tilbyde undervisning til elever på erhvervsuddannelserne.

Udstillingerne forsøges suppleret med undervisningsmateriale i forskellige medier, herunder håndholdte computere og websites.

Én person er ansat i samarbejde med Skoletjenesten til at varetage museets undervisning.

Kulturarvsstyrelsen kan med tilfredshed konstatere, at museet løbende besøges af et stort antal børn og unge.

Styrelsen anerkender museets bestræbelse for at udvikle og afprøve nye formidlingsformer samt inddrage nye målgrupper i undervisningen.

Internetformidling

Museet har med www.danmarkforfolket.dk været med til at vise nye veje for den digitale museumsformidling, idet projektet forsøger at sammenkæde forskellige materialer hidrørende fra forskellige medieformer og giver således et kvalificeret bud på, hvordan gammelt arkivmateriale kan reaktualiseres via internetformidling. Museets igangværende projekt med digital indsamling og formidling af Carlsberg som industriminde bygger videre på formidlingskonceptet i www.danmarkforfolket.dk og sigter mod at skabe en platform, som også kan benyttes af andre museer.

Kulturarvsstyrelsen påskønner, at museet har afprøvet nyskabende digital formidling med blandt andet www.danmarkforfolket.dk. Styrelsen finder det ligeledes perspektivrigt, at museet i Carlsberg-projektet tænker formidlingen nøje sammen med den grundlæggende registrering.

Museets kan overveje i højere grad at formidle sin samling på hjemmesiden for at give bedre indtryk af, hvilket område museet dækker, hvilke oplevelser man har i vente ved et besøg samt højne mulighederne for at få vækket eller skærpet interessen for museets emneområde.

På baggrund af de aktuelle problemer med at vise kunstsamlingen i de fysiske museumsrum, kan det overvejes at opprioritere dette område i museets digitale formidling.

Pr-virksomhed

Museet har en omfattende eksponering i alle medier med 350-400 årlige omtaler i trykt, elektronisk og æterbåren national presse, samt 15-20 årlige internationale omtaler.

Cafe-virksomhed

Museet driver en tredelt restaurationsdrift. "Kaffebaren" er en del af udstillingen om 1950'erne, "Cafe og Ølhalle 1982" en kælderbeværtning, hvor der serveres historiske retter, og "Festsalen" udlejes til arrangementer.

Alle tre enheder har et særpræg, som byder på autencitet og kan bidrage til at give museets besøgende en totaloplevelse.

Restaurationsen "Cafe og Ølhalle" blev i 2003 bortforpagtet, og der blev ansat en chef til at varetage arrangementer på museet. Dette har resulteret i en øget indtjening på restaurationsdriften og et løft i kvaliteten for arrangementerne.

Det er Kulturarvsstyrelsens vurdering, at museet prioritering af en professionel drift af restauration og arrangementer, understreger museets særpræg og bidrager til at give de besøgende en totaloplevelse.

Besøgstal

Museet er åbent alle dage fra kl. 10-16, undtaget nogle få lukkedage. Der var i 2006 åbent i 2.142 timer og 103.060 personer besøgte museet. I dette tal er medtaget besøgende på webudstillingen "Danmark for folket" (5.160) og brugerne af bibliotek/læsesal (2.099).

Museet har opstillet 125.000 brugere af den samlede ABM-institution som et af sine fem overordnede mål.

I 2006 har museet fået udarbejdet en publikumsundersøgelse af Dansk Turismeudvikling I/S som støtte for strategiske beslutninger.

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på, at museet undersøger publikums adfærd og sammensætning samt opstiller mål for besøgstal.

Bygninger og udendørsarealer

Museet ejer bygningerne i Rømersgade 22 og 24, hvortil der hører fire gårdarealer, som museet har pligt til at vedligeholde størstedelen af. Der rådes over administrationslokaler og magasiner på Nørrebrogade, hvor Arbejderbevægelsen Arkiv og bibliotek er placeret. Desuden benytter museet lokaler til magasinering på Telefonvej i Buddinge.

Arbejdernes Forsamlingsbygning i Rømersgade 22, der danner ramme om basisudstillingerne, er en fredet bygning. Bygningen udgør en særegen historisk ramme, som i 2003-04 er suppleret med 370 kvadratmeter udstillingslokaler i kælderregionen, hvilket har givet museet nye udstillingsmuligheder. I de nye tilbyggede lokaler er der klimastyring.

Museets udstillingsareal muliggør en repræsentativ formidling af ansvarsområdet, bortset fra at der ikke er optimal plads til permanent formidling af kunstsamlingen og formidling af arbejdslivet i en realistisk skala.

Kulturarvsstyrelsen anerkender, at museet har investeret i den underjordiske tilbygning, hvor der tages hensyn til det gamle bygningskompleks.

Inventar og materiel

Museet oplyser, at der mangler brandsikre arkivskabe til sikring af administrativ og faglig arbejdsarkiv, samt video-overvågning af udstillingsarealerne og gårdarealer.

Organisation og administration

Arbejdermuseet er en selvejende institution med bestyrelsen som institutionens øverste myndighed i alle henseender. Bestyrelsen deltager løbende i udviklingen af museets målsætninger og strategier. Bestyrelsen har 17 medlemmer, hvoraf fire deltager som observatører.

Bestyrelsen sammensættes af medlemmer udpeget af følgende instanser: Socialdemokraterne (1), Socialistisk Folkeparti (1), Københavns Kommune (1), Kooperationen (Den kooperative Arbejdsgiver- og interesseorganisation i Danmark) (1), museets fastansatte medarbejdere (2), foreningen Arbejdermuseets Venner (1), Selskabet til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie (1), LOs daglige ledelse (5).

Bestyrelsen vælger en formand blandt de af LO udpegede medlemmer.

Til bestyrelsen er der knyttet observatører udpeget af direktøren for Nationalmuseet, Rigsarkivaren, direktøren for Biblioteksstyrelsen samt Historisk Institut ved København Universitet.

To venneforeninger er tilknyttet museet: Arbejdermuseets Venneforening med 875 medlemmer og Arbejdernes Kunstforening med 625 medlemmer. Begge foreninger overgår i 2007 til at have en selvstændig sekretariatsfunktion, som varetages af foreningen selv.

Museet journaliserer al væsentlig korrespondance efter en journal- og arkivplan udleveret af Kulturministeriet. Museets økonomi- og personaleafdeling varetager bogholderifunktionen, og regnskabet revideres af en statsautoriseret revisor. It-drift varetages overvejende af museet selv, mens der købes bistand til vedligeholdelse af enkelte systemer.

Den samlede virksomhed har en lang række instrukser, som beskriver arbejdsfunktioner på forskellige områder og skal sikre en betryggende varetagelse af den daglige drift.

Ledelse og personale

Museets faste medarbejderstab består af 30 personer, der omfatter direktør og vicedirektør, tre museumsinspektører, en registrator og it-ansvarlig, en konserveringstekniker og en videnskabelig medarbejder. Biblioteksenheden består af en historiker, to bibliotekarer og to assistenter. Arkivet varetages af to historikere og en bibliotekar.

Derudover er der ansat en person i informationen, en it-ansvarlig, to regnskabsassistenter, en ledelsesassistent, en sekretariatsmedarbejder, en kontormedhjælp, en museumsforvalter, tre vagter, en museumsassistent samt en maler og en snedker.

Direktionen består af direktøren, som har det overordnede ansvar og varetager den faglige ledelse, samt vicedirektøren, som varetager den administrative ledelse. De faglige enheder, museumsafdeling, arkiv og bibliotek har hver deres leder.

Ca. 30 personer er ansat tidsbegrænset eller på timebasis i forskellige servicefunktioner. I gennemsnit er 2-4 personer ansat i form af henvist arbejdskraft. Der gøres ikke brug af frivillig arbejdskraft.

Museets har desuden en skoletjenestemedarbejder, som er ansat af Københavns Kommune.

En stor del af museets medarbejdere har de seneste år været på en række kurser i forbindelse med museets deltagelse i udviklingsprojektet Oplevelsesudvikling i Danske Attraktioner (ODA).

Museet overvejer at oprette en stilling som publikumschef.

Økonomi

Arbejdermuseets samlede indtægter i 2006 var i alt 27.143.339 kr.

Tilskud fra LO	9.192.000
Tilskud fra staten i ht. Lov om biblioteksvirksomhed §13	2.700.000
Tilskud fra staten i ht. Museumsloven §15	764.034
Tilskud fra staten i ht. Museumsloven §16	2.547.217
Andre tilskud (fonde, legater m.m.)	4.930.000
Omsætning (entre, restauration m.m.)	4.919.197
Andre indtægter (lønrefusion og diverse)	2.091.491

Da museets årlige driftstilskud fra LO reguleres efter LO's medlemstal, har museet i 2007 oplevet et markant fald i tilskuddet på 475.000 som følge af det vigende medlemstal. Museet har rettet henvendelse til Københavns Kommune om bidrag til at dække forventede manglende tilskud i 2008, hvilket kommunen har afslået.

Sammenfatning

Arbejdermuseet er et statsanerkendt kulturhistorisk museum efter museumslovens §15 og 16, som har til opgave at indsamle, bevare, forske i og formidle såvel arbejderklassens liv som arbejderbevægelsens virke i alle dens forgreninger ud fra historiske, kulturhistoriske og kunsthistoriske perspektiver.

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på museets sammenlægning med Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv og forventer, at museet fremover i endnu højere grad får mulighed for at udnytte og udvikle synergieffekten af sammenlægningen. Styrelsen har dog forståelse for, at en integration af institutioner i én enhed er en tids- og ressourcekrævende proces.

Det er generelt Kulturarvsstyrelsens indtryk, at museet løser opgaverne efter museumslovens hensigt, at museet er velfungerende, drives professionelt og løbende har fokus på at udvikle sig som institution.

Visioner, mål og satsningsområder

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museet arbejder struktureret og strategisk med styringen af institutionen.

Samarbejder og medlemskaber

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at museet, blandt andet via sin deltagelse i DTA og ODA, har fokus på museet som virksomhed og løbende måler udbytte og kvalitet af museets initiativer gennem deltagelse i mærkningsordninger og erfaringsudveksling.

Internationale samarbejder og netværk

Kulturarvsstyrelsen påskønner museets store internationale engagement med et veludbygget netværk af internationale kontakter og samarbejdspartnere. Museet bør dog være opmærksom på, at de betydelige medarbejderressourcer som investeres i det internationale engagementet, ikke indebærer en nedprioritering af museets kerneopgaver.

Samlinger

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museets kulturhistoriske samling generelt er dækkende for museets ansvarsområde. Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museets kunsthistoriske samling generelt er dækkende for museets ansvarsområde.

Kulturarvsstyrelsen forventer, at museet påbegynder en vurdering af fane- og plakatsamlingen, som hidrører fra Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, med henblik på at de relevante genstande fra arkiv og bibliotek kan overgå til museumssamlingen eller eventuelt udskilles fra institutionens samlinger. Der skal udarbejdes en tidsplan for dette arbejde.

Registrering

Kulturarvsstyrelsen noterer med tilfredshed, at museet har en god praksis for registrering, og det bemærkes at museet er pænt repræsenteret i centralregisteret Museernes Samlinger. Styrelsen finder det dog problematisk, at museet har et registreringsefterslæb på 7500 genstande, som er svarende til en arbejdsindsats på to årsværk. Museet skal udarbejde en tidsplan for indhentning af registreringsefterslæbet på 7500 genstande. Hertil kommer et par mindre bemærkninger i vedlagte notat om museets registrering, som museet bør være opmærksom på.

Indsamling

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på museets formulerede indsamlingspolitik, som fremmer en stram og fokuseret indsamling, der foretages på grundlag af undersøgelser og så vidt muligt med henblik på fremtidig formidling. Styrelsen noterer sig, at der er en ubalance i samlingen mellem livet i hjemmet og livet på arbejdspladsen, som museet arbejder på at rette op.

Styrelsen noterer sig, at museet i sine fremtidige prioriteringer på det kunsthistoriske område finder det nødvendigt at redde

truede værkegrupper, som ikke er en del af samlingen. Styrelsen anbefaler, at der lægges en plan dette arbejde. I forbindelse med indsamling af værker, som er underrepræsenterede i museets kunstsamling, henstiller styrelsen til, at der koordineres med de relevante kunstmuseer.

Undersøgelser- og forskningsprojekter

Kulturarvsstyrelsen anerkender, at museet – sideløbende med de øvrige forskningsprojekter – har gennemført omfattende undersøgelser om industrisamfundets kulturhistorie, der åbner nye områder i museets virkefelt om arbejdslivet og som blotlægger ny viden om industrisamfundets kulturarv i både den kultur- og kunsthistoriske kontekst.

Museets satsning på industriarbejdets historie er baseret på en erkendelse af, at dette område hidtil har fyldt for lidt i museets formidling. Kulturarvsstyrelsen kan med tilfredshed konstatere, at man har benyttet Industrialturens år som anledning til at ændre det forhold.

Det er positivt, at museet har gennemført flere projekter i samarbejde med andre museer, og Kulturarvsstyrelsen anbefaler at museet fortsætter denne praksis. Styrelsen anerkender, at museet indgår i en række nationale og internationale netværk, som er relateret til forskning og som resulterer i publikationer og formidling. Styrelsen anbefaler, at museet overvejer balancen mellem de ressourcer, som afsættes til netværksrelationer, formidling og forskning med henblik på muligheden for at styrke forskningsindsatsen.

Kulturarvsstyrelsen finder det relevant, at museet overvejer mulighederne for at udvide forskningens genstandsfelt, som Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie anbefaler. Rådet peger på, at museet kan anlægge en mere offensiv forskningsstrategi, der i højere grad forholder genstandsfeltet "arbejderen og arbejderbevægelsens institutioner" til de seneste årtiers forandring af det danske samfund. Et øget fokus på aktuelle forandringer i samfundet kunne bidrage til museets formulerede målsætning om at levere forskningsbaseret formidling, der har gennemslagskraft og kan skabe debat.

Konservering og bevaring

Kulturarvsstyrelsen opfordrer museet til at være opmærksom på mulighederne for at forbedre de bygningsmæssige forhold, som danner ramme om samlingen i fjernmagasinet i Buddinge. Styrelsen finder det positivt, at museet i de kommende år udarbejder en bevaringsplan.

Formidlingsstrategi

Kulturarvsstyrelsen konstaterer, at museet har en klar strategi for sin formidlingsindsats, og det er prisværdigt, at museet forsøger at imødekomme en bred vifte af målgrupper.

Udstillinger

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på museets arbejde med at udvide formidlingen af arbejdernes virke og museets bygninger.

Undervisning

Kulturarvsstyrelsen kan med tilfredshed konstatere, at museet løbende besøges af et stort antal børn og unge. Styrelsen anerkender museets bestræbelse for at udvikle og afprøve nye formidlingsformer samt inddrage nye målgrupper i undervisningen.

Internetformidling

Kulturarvsstyrelsen påskønner, at museet har afprøvet nyskabende digital formidling med blandt andet www.danmarkforfolket.dk. Styrelsen finder det ligeledes perspektivrigt, at museet i Carlsberg-projektet tænker formidlingen

nøje sammen med den grundlæggende registrering.

Museets kan overveje i højere grad at formidle sin samling på hjemmesiden for at give bedre indtryk af, hvilket område museet dækker, hvilke oplevelser man har i vente ved et besøg samt højne mulighederne for at få vækket eller skærpet interessen for museets emneområde.

På baggrund af de aktuelle problemer med at vise kunstsamlingen i de fysiske museumsrum, kan det overvejes at opprioritere dette område i museets digitale formidling.

Cafe-virksomhed

Det er Kulturarvsstyrelsens vurdering, at museet prioritering af en professionel drift af restauration og arrangementer, understreger museets særpræg og bidrager til at give de besøgende en totaloplevelse.

Besøgstal

Kulturarvsstyrelsen ser positivt på, at museet undersøger publikums adfærd og sammensætning samt opstiller mål for besøgstal.

Bygninger

Kulturarvsstyrelsen anerkender, at museet har investeret i den underjordiske tilbygning, hvor der tages hensyn til det gamle bygningskompleks.

Kulturarvsstyrelsens notat om museets registreringspraksis

Arbejdmuseet følger almindelig registreringsstandard på danske museer for så vidt som museet registrerer samlingerne i museumssager og med benyttelse af hovednummersystemet. Museet benytter det fællesmuseale registrerings- og indberetningssystem Regin, og det bemærkes at museet er pænt repræsenteret i centralregisteret Museernes Samlinger.

Som en detailkommentar til de fremsendte kopier af seneste 10 registreringer kan det anføres, at der på visse genstande mangler oplysninger om sted/registrant. Museet opfordres til at være opmærksom på altid at medtage disse oplysninger i registreringen, da de indgår som primære søgekriterier i Museernes Samlinger.

I forbindelse med den omtalte "givererklæring" skal museet være opmærksom på, at givere også informeres om, at information om det afleverede bliver registreret i museets registreringssystem og dermed bliver offentligt tilgængeligt.

Juni 2007

EWA

Kulturarvsstyrelsens notat om museets digitale formidling

Overordnet design

Museets hjemmeside rummer informationer om udstillinger, skolebesøg, organisation, cafe & festsal, venneforening, butik samt praktiske oplysninger i forbindelse med besøg.

Der findes forskellige supplerende tilbud til brugerne i form af eksempelvis undervisningsmaterialer og guider til byvandring.

Hjemmesiden er bygget op omkring en venstrestillet menu, der bevirker en vis overskuelighed. Dog kan de supplerende højrestillede links til eksterne ressourcer eller til andre steder på sitet virke forstyrrende for navigationen.

Indhold

Museets hjemmeside kunne i højere grad præsentere samlingen for at give indtryk af, hvilket område museet dækker, og hvilke oplevelser man har i vente ved et besøg. Ligesom elever tilbydes kontekstualiseret materiale, kan andre målgrupper også med fordel tilbydes mere information eller interaktiv formidling, der inviterer til at besøge museet eller få vækket/skærpet interessen for museets emneområde.

På baggrund af de aktuelle problemer med at vise kunstsamlingen i de fysiske museumsrum, kunne man overveje at opprioritere dette område i museets digitale formidling.

I forbindelse med intentionen om i højere grad at formidle museets bygning, Arbejdernes Forsamlingsbygning, er der rig mulighed for på hjemmesiden at give brugerne indtryk af festsalens særlige udsmykning – også som et interesseskabende element der kan lokke flere besøgende til museet.

Særskilte digitale formidlingsprojekter

Museet har med www.danmarkforfolket.dk været med til at vise nye veje for den digitale museumsformidling, idet projektet på nyskabende vis sammenkæder forskellige materialer hidrørende fra forskellige medieformer, hvor gammelt arkivmateriale reaktualiseres via internetformidling.

Museets igangværende projekt om digital formidling af Carlsberg som industriminde bygger videre formidlingskonceptet i www.danmarkforfolket.dk og sigter mod at skabe en platform, som også kan benyttes af andre museer. Samtidig tænkes den digitale formidling nøje sammen med den grundlæggende registrering. Projektet har således perspektiver, der rækker ud over museets egen formidling og kan være til gavn for en række andre museer.

Generelle anbefalinger

Det anbefales generelt at konsultere It- og Telestyrelsens ”Gode råd om netsteder” (www.netsteder.dk), hvor der er samlet erfaringer om offentlig kommunikation og publicering på nettet. Her finder man også publikationen *Hjemmesiders tilgængelighed. Statens retningslinier for offentlige hjemmesiders og netsteders tilgængelighed*, som det anbefales at følge.

August 2007

JHA

Forskningsevaluering af Arbejdermuseets kulturhistoriske publikationer

Publikationer

2003

1) Henning Grelle: *Pension Forpligter. Arbejderbevægelsens Pensionskasse 1934-2002*. PensionDan-mark, Kbh. 2003. (124 s.)

2) Anne-Lise Walsted og Peter Ludvigsen (ed.): *Migration Work and Identity. A History of European People in Museums. Selected papers 2000-2003*. Worklab-Arbejdermuseet. 2003. (95 s. med bidrag af: Anne-Lise Walsted, Peter Ludvigsen, Ann-Belinda Preis, Elka Tschernokoshewa, Marija Jurič Pahor, Rainer Münz, Elisabeth Tietmeyer, Helen Clark, Bengü Kocatürk-Schuster, Jette Lykke Jensen, Michael John).

2004

3) Hanne Abildgaard (red.): Herluf Bidstrup. Satire og humor, Arbejdermuseet 2004 (128 s., med bidrag af: Klaus Albrechtsen, Walter Heynowski, Peter Ludvigsen, Vagn Buchmann, Anne-Lise Walsted og Hanne Abildgaard).

4) *Industrisamfundets kulturarv. Regional indberetning af industriminder i Københavnsregionen i henhold til Kulturarvsstyrelsens brev j. nr. 2003-300-0001 i forbindelse med satsningsområdet "Industrisamfundets Kulturarv*, Arbejdermuseet, Kroppedal, Nationalmuseet, Københavns Bymuseum, Kulturmiljørådet for Københavns Amt og Københavns Kommune, 2004 (208 s.) Ansvarlig for rapportens udarbejdelse: Jacob Bjerring-Hansen.

5) Jesper Jørgensen: Mellem nationalt ansvar og internationale forpligtelser. DKP 1958-1976, Arbejderhistorie, nr. 4, december 2004, s. 23-39.

2005

6) Nynne Helge (red. Anne-Lise Walsted og Henning Grelle): *Velkommen i Forsamlingsbygningen*, Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv 2005 (152 s.).

7) Flemming Johansen, Benedicte Bojesen og Hanne Abildgaard (red.): *Hans Scherfig*, Arbejdermuseet og Sophienholm 2005 (178 s., med bidrag af: Hanne Abildgaard, Flemming Johansen, Carl Erik Bay, Kathrine Segel, Lars Bukdahl, Camilla Streton og Jan Hansen).

8) Peter Ludvigsen (ed.): *Worklab Newsletter* nr. 7 (elektronisk publikation, heri bl.a. Jacob Bjerring-Hansen: Workplaces as industrial heritage).

9) Anette Eklund Hansen (red.): *Børnearbejde. En antologi om 1900-tallets børn og arbejde*. Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv 2005 (128 s. med bidrag af: Nete 10. Balslev Wingender, Anette Eklund Hansen, Lizette Albæk Nielsen, Torkil Adsersen, Ning de Coninck-Smith og Birgitte Kabell).

10) Jesper Jørgensen: "Vort parti er et dansk parti". DKP og det nationale 1936-1952, *Arbejderhistorie*, nr. 2-3, oktober 2005, s. 49-66.

11) Torkil Adersen & Niels Jul Nielsen: *Sjak, mestre og skibsbyggeri. Arbejdsliv og dagligdag på B&W 1945-1996*, Arbejdermuseet, Danmarks Tekniske Museum, Handels- og Søfartsmuseet, Københavns Bymuseum og Nationalmuseet, 2005. (124 s.).

2006

12) Henning Grelle, Hanne Abildgaard og Anette Eklund Hansen (red.): *Årbog 2005*. Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv 2006 (131 s. med bidrag af: Peter Ludvigsen, Jacob Bjerring-Hansen, Hanne Abildgaard, Karen Westphal Eriksen, Jesper Jørgensen og Søren Kolstrup).

13) Karen Westphal Eriksen (red.): *Per Ulrich: Verdensbilleder*, Arbejdermuseet 2006 (94 s., med bidrag af: Malene Vest Hansen, Inge Dybbro, Karen Westphal Eriksen, Paul M. Cederdorff).

14) Jesper Jørgensen: En citationsanalyse af Arbejderhistorie, *Arbejderhistorie*, nr. 4, december 2006, s. 95-108.

2007

15) Hanne Abildgaard og Aase Bak (red.): *Industriens billeder*, Arbejdermuseet og Nordjyllands Kunstmuseum 2007 (271 s, med bidrag af: Hanne Abildgaard, Louise Wolthers, Erik Mortensen, Aase Bak, Lars Morell).

16) Bonnie Hegner og Jan Rindom (red.): *Industrikultur i Danmark 1850-1914*, Skoletjenesten 2007 (78 s. med bidrag af Torkil Adersen: Septemberforliget - arbejdsmarkedets grundlov s. 23-28 og Jacob Bjerring-Hansen: Valby – fra landsby til industriby s. 54-58).

Publikationerne (3, 7, 13 og 15), der omfatter kunsthistoriske emner, er ikke omfattet af denne evaluering.

Forfattere

Af ovennævnte forfattere (til de kulturhistoriske publikationer) er Peter Ludvigsen ansat som museumsdirektør og Anne-Lise Walsted og Jacob Bjerring-Hansen ansat som museumsinspektører ved Arbejdermuseet. Torkil Adersen er leder af Skoletjenesten på Arbejdermuseet.

Henning Grelle og Anette Eklund Hansen er ansatte som leder og afdelingsleder ved Arbejderbevægelsens bibliotek og Arkiv, som siden 2004 har været en del af Arbejdermuseet.

Jesper Jørgensen er arkivar ved arkivet og Nynne Helge har i flere omgange været projektansat på museet.

Beskrivelse af publikationerne

Bøgerne og artiklerne beskæftiger sig med forskellige aspekter af Arbejdermuseets virke. Vi har i det følgende valgt at strukturere i følgende temaer:

- Studier af DKP i Danmark
- Industrikultur
- Børnearbejde
- Andet

Studier af DKP i Danmark

Tre artikler - fra hhv. (5), (10) og (14) - af arkivar Jesper Jørgensen omhandler Danmarks Kommunistiske Parti i Danmark. De to første bygger begge på forfatterens kandidatspeciale. De kredser – i to forskellige historiske perioder – om DKP's selvforståelse i skismaet mellem national og international fundering og tilknytning. De anskuer således begge primært partiet indefra, hvor ideologiske artikler og mødereferater fra Centralkomiteen udgør hovedparten af materialet. Artiklerne er velskrevne og konklusionerne om partiets selvforståelse og udviklingen heri er velunderbyggede baserede, som de er, på partiets eget materiale.

(14) er en biografisk artikel om DKP's chefideolog gennem mange årtier, Ib Nørlund. Materialet er primært Nørlunds dagbøger, der benyttes til at få et indblik i, hvilke kvaliteter partiet efterspurgte i inderkredsen. Som sådan er artiklen interessant for andet end sine biografiske oplysninger; den giver en bredere forståelse for partiets rolle i det politiske spil og i forholdet til moderpartiet i Sovjetunionen

Industrikultur

Den elektroniske artikel (8) publiceret i Worklab Newsletter, tager udgangspunkt i arbejdet med fredning af industrikulturminder i Danmark. Museumsinspektør Jacob Bjerring-Hansen lægger op til en diskussion og en vurdering af kriterierne for udpegning.

Nedlæggelsen eller udflytningen af flere danske industrier og de konsekvenser dette har haft for industrimiljøerne, som ofte er blevet fjernet, ombygget eller kun delvis bevaret ud fra hovedsagelig æstetiske betragtninger, betyder ifølge forfatteren, at vi nu må til at overveje hvilke kriterier, vi i fremtiden skal anlægge, når industriminder indstilles til bevaring. Forfatteren kritiserer den hidtidige praksis i (primært) København, hvor karakteristiske bygninger (siloe) ombygges med glaspartier, eller hvor kun kendte arkitekters bygninger til fabrikslederen er blevet bevaret.

Artiklen lægger hermed op til en yderst relevant diskussion vedr. udpegning og efterfølgende anvendelse af industrikulturens minder. Kulturarvsstyrelsen og kulturhistorikerne må tage andre og nye overvejelser i betragtning hvor repræsentative karakteristika fra forskellige industriepoker, skal inddrages.

I publikationen (12) har museumsinspektør Jacob Bjerring-Hansen skrevet om industrisamfundet som kulturarv. Der redegøres klart for problematikken omkring kulturmiljøer og fredninger i henseende til 1900-tallets kulturhistorie. Artiklen er skrevet på baggrund af den af Kulturarvsstyrelsen initierede udpegning af industrimiljøer i københavnsområdet, som Arbejdmuseet deltog i. Artiklen er som sådan en vellykket afrapportering af det fællesmuseale projekt, samtidig med at den får inddraget nogle mere overordnede perspektiver omkring såvel Arbejdmuseets som generelt museumsverdenens beskæftigelse med problematikker vedrørende den industrielle kulturarv.

(11) Gennemillustreret og med både danske og engelske undertekster giver publikationen et indblik i arbejdsliv og dagligdag på B&W i efterkrigstiden og frem til virksomhedens lukning i 1996. Arbejdet baserer sig på en etnologisk undersøgelse, der blev foretaget på B&W i virksomhedens sidste måneder, og det præsenteres i tre hoveddele. "B&W – udviklingen i store træk", som giver et første overblik over ydre vilkår og indre organisering. "Arbejdet – forskelle og forandringer" giver et indblik i de tilværelser, som arbejdspladsen dannede rammen om i den beskrevne periode og forklarer samtidig baggrunden for forskelligheder og forandring. Endelig ser "Andet end arbejde" især på det liv, der udspillede sig, men som

ikke havde med den direkte produktion at gøre. Hermed lykkedes forfatterne med at portrættere den virksomhed, som for mange blev til et livslangt bekendtskab i mange facetter af livet. Enten holdt man op efter 14 dage eller også blev man i 40 år!

Det er en stor udfordring at kaste sig ud i, at skabe en ordentlig forståelse for vilkårene for og sammenhængene i værftslivet. Forfatterne har ud over ovennævnte disposition valgt at afdække de forskellige afdelingers rolle igennem hele et skibs forløb fra tegnebord til udrustningskaj. Herved ses virksomheden i et synkront snit af relationer samtidig med, at der dannes grundlag for at identificere afgørende ændringer.

Som læser efterlades man med en indsigt i såvel selve virksomheden, som i dens ansattes arbejdsliv og – vilkår. Så mange fag og så kompleks en kultur på arbejdspladsen lader sig kun afdække gennem den grundige etnologisk metode, som forfatterne har anvendt. Publikationen er forsynet med engelsk summary, noter og litteraturhenvisninger. Den er blevet til i et samarbejde mellem flere museer og teksten er af Torkil Adersen, Arbejdermuseet og Niels Jul Nielsen, Københavns Bymuseum.

(16) "Industrikultur i Danmark" er en antologi med to bidrag fra Arbejdermuseet. Publikationen, som er udgivet i anledning af og med støtte fra Industrikulturens år, indeholder bidrag fra Skoletjenesten og en række kultur- og uddannelsesinstitutioner. Publikationen er en del af materialet i Skoletjenesten. Tyngden ligger derfor i formidlingen snarere end forskningen.

Torkil Adersens artikel om Septemberforliget giver en kortfattet gennemgang af historien og baggrunden for forliget i september 1899.

Tilsvarende gælder det for Jacob Bjerring-Hansens artikel om Valby, at den er en velskrevet historie til brug i undervisningen om denne bydels udvikling fra landsby til industriby.

Begge artikler formår at indlemme "den lille historie" i beskrivelsen af den store. Adersen fortæller om den nød, den arbejdende befolkning måtte lide under storlockouten og Bjerring-Hansen får præsenteret klassesamfundet i såvel boligområderne som på kirkegården.

Børnearbejde

Antologien om børnearbejde (9) indeholder et bidrag af etnologen Torkil Adersen, Skoletjenesten.

Artiklen baserer sig til dels på resultaterne af etnologisk feltarbejde og interviews og handler om børne- og ungdomsarbejdsarbejde 1945 – 60. Efter en præsentation af lovgrundlaget for børnearbejde, konstaterer forfatteren nødvendigheden af børns arbejde, som et væsentligt bidrag til arbejderfamiliens husholdning, og til den "frihed" der gav at råde over egne midler til bio, cigaretter m.v. Endelig beskrives bl.a. ved hjælp af en del citater fra interviews fra nødregistreringerne på hhv. B&W og i Daells Varehus eksempler fra skolen, fra pladser som arbejdsdreng eller ung i huset samt fra lærepladser.

Artiklen er gennemillustreret og forsynet med en sammenfatning, kilde- og litteraturhenvisninger.

Andet

I forbindelse med sammenlægningen af Arbejderbevægelsens Pensionskasse (APK) og PKS Pension

ønskede bestyrelsen for APK at få skrevet pensionskassens historie. Bestyrelsen bad Henning Grelle fra Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv om at løse denne opgave. (1)

Gennemillustreret bog der fører læseren igennem 68 års pensionskasse-historie fra de første forsøg på at oprette en pensionskasse frem til sammenlægningen. Kapitlerne er inddelt i forskellige tidsperioder med forskellige tematiske overskrifter der belyser den udvikling, som pensionskasser generelt og APK i særdeleshed har været igennem. At der har været mange udfordringer eller problemer undervejs i pensionskassens historie, er der ikke lagt skjul på, og de enkelte afsnits emner f.eks. ”Det tredje pensionsforsøg” er sat ind i en samtidshistorisk kontekst. Således veksler forfatteren mellem den generelle historie på området og pensionskassens egen historie. I flere kapitler er centrale personer afbilledet med deres vigtigste data.

Publikationen, hvis tyngde ligger på den politisk organisatoriske synsvinkel, er skrevet på baggrund af kildestudier i hhv. APK's eget arkiv samt LO's arkiv. Forhandlingsprotokoller, referater, korrespondance og journalsager er det kildemateriale, som udgør bogens omdrejningspunkt.

Publikationen er forsynet med et resume, kilder og litteraturhenvisninger samt 2 bilag.

Arbejdermuseet redigerede i 2003 publikationen (2), der er en samling af udvalgte foredrag holdt på tre konferencer under projektet *Migration, Work and Identity*. Internationalt samarbejde er krævende og det er prisværdigt, at det er lykkedes – med de to bidragydere fra Arbejdermuseet som redaktører – at få udgivet en fælles publikation i tilgift til de udstillinger, der blev afholdt i de forskellige deltagende lande. De to bidragydere fra Arbejdermuseet er direktør Peter Ludvigsen og museumsinspektør Anne-Lise Walsted. Begge bidrag bærer naturligt præg af at være udformet som foredrag. Førstnævntes bidrag kan ikke karakteriseres som forskning, men er en præsentation af projektets overordnede formål og nogle af de erfaringer, der blev draget undervejs. Sidstnævntes redegør bl.a. for den research, der lå forud for Arbejdermuseets udstilling i tilknytning til projektet. Artiklen savner - anskuet som forskning - en klar problemformulering og er snarere end præsentation af forskellige fakta om indvandring og fordomme herom.

I publikationen (12) har direktør Peter Ludvigsen en artikel, der i hovedsagen er udformet som en interview med en aldrende estisk professor, der fortæller om sine barndomsoplevelser med Sovjetregimet. Interviewet giver et hårrejsende indblik i forholdene efter 2. Verdenskrig, men kan ikke karakteriseres som forskning.

Artiklen (14) er en velargumenteret præsentation af citationsforskningen samt en vel gennemført og nuanceret citationsundersøgelse af tidsskriftet *Arbejderhistorie*. Ud over at kunne have betydning for tidsskriftets - der udgives af *Selskab til forskning i arbejderbevægelsens historie* - egen videreudvikling og dermed for forskningen mere bredt, har den ikke i sig selv den store relevans for museets praksis og identitet.

Publikationen (6) er en traditionel jubilæumsbog om Arbejdernes Forsamlingsbygning i Rømersgade. Der ligger et omfattende researcharbejde bag bogen, der er udformet som en detaljerig gennemgang af husets historie, omstændighederne hvorunder det blev skabt og de interesser der var involveret, husets brug gennem 1900-tallet og den afsluttende fraflytning (og senere overtagelse af Arbejdermuseet). Undervejs er der tematiske kapitler om restaurationsvirksomheden samt om den brogede vifte af aktiviteter ud over det fagpolitiske arbejde, der er foregået i bygningen. Som sådan giver den et fint billede af arbejderbevægelsens udvikling mere overordnet.

Sammenfatning af forskningsevalueringen

Arbejdermuseet er et landsdækkende specialmuseum for arbejderhistorie og arbejderkultur. Arkivet er landsdækkende arkiv for organisationer og personer i dansk arbejderbevægelse. Biblioteket er forskningsbibliotek for dansk og udenlandsk litteratur om arbejderbevægelsen og arbejderklassen.

Museet har i sin arbejdsplan angivet, at institutionens opgave *ud fra historiske, kulturhistoriske og kunsthistoriske perspektiver at indsamle, bevare, forske i og formidle såvel arbejderklassens liv som arbejderbevægelsens virke i alle dens forgreninger.*

Med en bredt anlagt forskning som grundlag skal institutionen indsamle genstande, herunder hverdagsgenstande, kunstværker, arkivalier, fotos samt andre former for dokumentation, som gennem udstillinger, publikationer og anden formidling kan vise arbejderbevægelsens historie, arbejdernes levevilkår, herunder dagligliv, boligforhold, arbejdsforhold og organisationsforhold, organisationernes virke og historie samt andre sider af arbejderklassens liv, således at der skabes et alsidigt og dækkende billede af arbejdernes og deres organisationers forhold op til nutiden.

Arbejdermuseets forskning præges meget af den udvidelse af museet som sammenlægningen med Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv i 2004, kom til at indebære. Sammenlægningen betød såvel en udvidelse af personer, der potentielt kan publicere forskning samt i praksis også en udvidelse af forskningsfeltet i og med arkivets lange tradition for forskning i arbejderbevægelsens personer og institutioner.

Publikationerne er i det store og hele velskrevne, har velunderbyggede teser og bærer præg af god forskningsskik. Enkelte placerer sig i en international kontekst i form af den arbejder- og socialhistoriske forskningstradition, der blev opbygget i 1900-tallets (venstre)intellektuelle miljøer omkring universiteter og arbejderbevægelsesrelaterede institutioner. Museet er samtidig aktivt på mange fronter med en stor udstillingsvirksomhed og med jævnlig deltagelse i den offentlige debat.

Når dette er sagt, kan man savne en mere reflekteret måde at forholde sig til genstandsfeltet: 'Arbejderen' og arbejderbevægelsens institutioner. I mange tilfælde bæres studierne af en indforståethed om arbejderens og arbejderbevægelsens vilkår, som i det lange løb er ufrugtbar og blokerende for at studierne ikke fastholdes i en lukket boks af social indignation – også selv om en sådan i mange tilfælde kan være berettiget. Et andet symptom på at museet (og arkivet) i sine undersøgelser og indgangsvinkel holder sig inden for et afgrænset univers, er at man ikke har været god til at forholde sig til et fænomen som Dansk Folkeparti, der formentlig rekrutterer markant blandt institutionens kernepublikum. Man kunne ønske at museet i de kommende år vil anlægge en mere offensiv forskningsstrategi, hvor man forholder sig til, at 1900-tallets danske samfund - som i så høj grad var præget af arbejderbevægelsen - har været under gennemgribende forandring i de sidste årtier. Arbejderbevægelsen har fået stadig mindre indflydelse og et begreb som 'arbejder' er nærmest forsvundet fra sproget. En udforskning af sådanne fundamentale forandringer på specialmuseets kerneområder kunne med fordel stå højt på den forskningsmæssige dagsorden.

Maj 2007

Ea Stevns Matzon
Sydvestsjælland Museum

Niels Jul Nielsen
Københavns Bymuseum

Forskningsevaluering af Arbejdermuseets kunsthistoriske publikationer

Museet har indsendt følgende publikationer til bedømmelse på det kunsthistoriske område:

- (1) *Industriens billeder* (red. Hanne Abildgaard og Aase Bak). Arbejdermuseet og Nordjyllands Kunstmuseum, 2007, 271s., med engelsk resumé og noter.
- (2) *Per Ulrich. Verdensbilleder*. Arbejdermuseet 2006, 95 s., med noter
- (3) *Herluf Bidstrup. Satire og humor* Arbejdermuseet 2005, 126 s. med noter
- (4) *Hans Scherfig* Arbejdermuseet og Sophienholm 2005, 173s.

Arbejdermuseet har i sin forskning målrettet inddraget den kunstneriske og kunsthistoriske side af arbejderkulturen gennem publikationer, der i sig også har et bredere kultur- og socialhistorisk sigte. Udgivelserne fremstår som monografier snarere end egentlige kataloger med en integreret værktegnelse. Både den ældre og moderne kunst er gjort til genstand for Arbejdermuseets forskning, ligesom der er spredning medie- og emnemæssigt i de perioder og enkeltkunstnere, som museet har valgt at beskæftige sig med.

Bøgerne, der alle er producerede med bidrag både af museets egne medarbejdere og eksterne forfattere, er anlagt som essayistisk opbyggede monografier, der er baseret på særdeles kompetent kunsthistorisk forskning. Fokus er på gennemgang og analyse af en enkelt kunstners liv og værk som i publikation nr. 2 og nr. 3, eller på en side af det – som i bogen om Hans Scherfig, publikation nr. 4, udgivet i samarbejde med Sophienholm, hvor Arbejdermuseet har koncentreret sig om kunstnerens politiske og satiriske værk.

Et led i museets forskningsstrategi er i en række udstillinger og publikationer at præsentere delvis oversete, danske kunstnere, der praktiserer en hverdagsrealisme med ”det arbejdende menneske i centrum”. Et eksempel herpå er *Per Ulrich. Verdensbilleder*, der er udsprunget af en stor erhvervelse af tegninger og tryk af denne kunstner til museet. Bogen er tilrettelagt som en biografisk og værktegnende præsentation, som på basis af reflekteret dataindsamling for første gang placerer kunstneren samfundsmæssigt og kunsthistorisk i sin samtid.

En modpol til denne type virksomhed kan ses i det, der har været Arbejdermuseets store satsning inden for de seneste år: En kortlægning af industriens billeder, et mål, der er blevet realiseret i en udstilling og stor publikation, nr. 1, i samarbejde med Nordjyllands Kunstmuseum i forbindelse med det tværfaglige initiativ ”Industrikulturens år 2007”. Her har museet taget udgangspunkt i sin egen kunstsamling og suppleret med et stort antal lån udefra til udstillingen, samt bidraget med relevante aspekter af temaet til publikationen.

Museets indsats i denne sammenhæng repræsenterer en substantiel forskningsindsats, der i klar form metodisk og analytisk behandler det store stof værktegnende og historisk med inddragelse af kildemateriale. Der er her tale om et vægtigt stykke anvendt forskning med produktion af ny viden på et område, der til en vis grad er et forsømt kapitel i den autoriserede danske kunsthistorie, hvor man har haft svært ved at inkludere den kritiske, samfundsorienterede og –diskuterende kunst.

Som helhed kan det konkluderes, at alle de fremsendte publikationer formidler en vigtig ny forskning på centrale områder i Arbejdermuseets virkeområde. De er tilrettelagt i en form, som tilgodeser både den alment interesserede læser og den fagligt professionelles behov. Tekst og billedsider virker velgennemtænkte og – strukturerede, blot kunne man ønske sig, at samtlige publikationer og ikke kun nr. 1 indeholdt engelske resuméer og havde fyldige litteraturlister netop i lyset af publikationernes fornyende karakter og dermed betydning som afsæt for fremtidig forskning på området.

Man kan kun opfordre museet til at fortsætte denne fine indsats, gerne med en yderligere understregning af den kunsthistoriske metode indskrevet i en kulturhistorisk kontekst.

August 2007

Ulla Houkjær

Museumsinspektør, mag. art. og cand. mag.
Kunstindustrimuseet

Vibeke Knudsen

Førsteinspektør, seniorforsker, mag. art.
Statens Museum for Kunst

